TARİH Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU FETRET DEVRİ (1402-1413)

FETRET DEVRİ
(1402-1413)

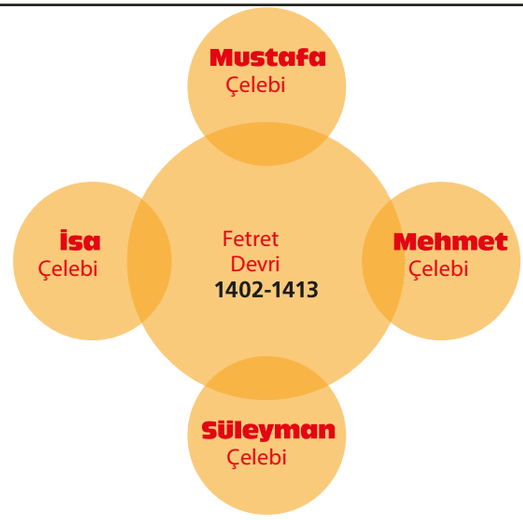
Osmanlı tarihinde Yıldırım Bayezid'in Ankara mağlubiyeti ile başlayan ve oğulları arasında taht kavgaları ile geçen belirsizlik dönemi "Fetret Devri" olarak adlandırılmıştır.

Yıldırım Bayezid'in oğullarından Süleyman Çelebi, Rumeli'deki Osmanlı topraklarında hükümdarlığını ilan ederken Çelebi Mehmet Tokat ve Amasya havalisini ele geçirmiş ve burada hâkimiyetini kurmuştur. İsa Çelebi ise Bursa'da hüküm sürmüştür. Fetret Devri'ndeki mücadelelerde Anadolu'da Bursa; Rumeli'de ise Edirne ön plana çıkmıştır. Musa Çelebi de Timur'un desteğiyle Bursa'ya hâkim olmak için kardeşleriyle taht mücadelesine girişmiştir. Yıldırım Bayezid'in dört oğlu arasında süren bu mücadeleyi Çelebi Mehmet 1413'te kazanmıştır.

Fetret Devri'nin Sonuçları Nelerdir?

Böylece Mehmet Çelebi 24 yaşında tahta geçerek Fetret Devri denilen ve on bir yıl süren kardeşler mücadelesini bitirmiş ve Osmanlı Devleti'ni yeniden ayağa kaldırmaya başlamıştır. Bununla birlikte Fetret Devri'nde ortaya çıkan meseleler, İstanbul'un Fethi'ne kadar devam etmiş, devlet kargaşa ortamından ancak İstanbul'un Fethi ile tam olarak kurtulmuştur. Fetret Devri'ndeki siyasi boşluktan en çok faydalanan Anadolu beylikleri olmuştur. Timur, Yıldırım Bayezid'i mağlup ettikten sonra Anadolu'da güçlü bir Osmanlı Devleti bırakmak istemediği için bu beylere topraklarını geri vermiş ve beylikleri kendine bağlamıştır.

Bu yüzden Anadolu'da Türk siyasi birliği parçalanmış ve Timur, Şehzade Mustafa'yı

da yanına alarak Semerkant'a geri dönmüştür. Timur sayesinde eski topraklarını tekrar ele geçiren Türkmen aileler, Osmanlı şehzadelerinin Fetret Devri'ndeki iktidar kavgasına müdahil olmuş ve kendi adaylarını destekleyerek Osmanlıların güç kaybetmesine neden olmuştur. Türkmenler, şehzadelerden birinin otoriteyi kurarak tekrar Osmanlı Devleti'nin güçlenmesini istemedikleri için bir denge siyaseti izlemiştir. Ankara Savaşı'ndan sonra Aydınoğulları, Karamanoğulları, Menteşeoğulları, Saruhanoğulları, Hamitoğulları gibi beylikler yeniden kurulmuştur. Bu beyliklerden Saruhanoğulları'na Çelebi Mehmet; Aydınoğulları, Menteşeoğulları ve Hamitoğulları'na II. Murad; Karamanoğulları'na ise II. Bayezid son vermiştir. Karesioğulları Beyliği ise bu süreçte Osmanlı Devleti'nden ayrılmamıştır. Ankara Savaşı, beylikler arasında çok farklı sosyal değişimlere neden olmuştur. Bu savaş, Anadolu'da Türkmen beylikleri arasında unutulmaya yüz tutmuş olan aşiret geleneklerini yeniden canlandırmıştır. Bunun için Osmanlılar, bu savaştan sonra Oğuz şeceresinde önemli bir yere sahip olan Kayı Boyu'na mensup olduklarını her vesilede tekrar etmiş hatta silah ve paraların üzerine Kayı damgası vurmaya başlamıştır.

Şeyh Bedreddin Olayı Nedir?

Şeyh Bedrettin Olayı, Osmanlı Devleti'ni Çelebi Mehmet Devri'nde zor duruma sokan gelişmelerden biridir. Siyasi ihtirasları sebebiyle Çelebi Mehmet tarafından kazaskerlikten alınmayı kabullenemeyen Şeyh Bedreddin, görünüşte dinî-tasavvufi, gerçekte ise siyasi teşkilatlanmayı sağlamak üzere harekete geçerek yoğun bir propaganda faaliyetine girişmiştir. Şeyh Bedreddin'in etrafında kısa sürede geniş bir mürit ve sempatizan kitlesinin oluşması, Osmanlı Devleti'nin tepkisine neden olmuştur. Bu tepki sonucunda yakalanmaktan korkan Şeyh Bedreddin, Anadolu'ya kaçmıştır. Şeyh Bedreddin ve müritlerinden Börklüce Mustafa ile Torlak Kemal'in faaliyetleri üzerine Çelebi Mehmet isyancılar üzerine büyük bir kuvvet göndermiştir. Osmanlı kuvvetleri, isyancıları dağıtarak Şeyh Bedreddin'i yakalamıştır ve yargılanmasının ardından Şeyh Bedreddin, 1420'de Serez'de idam edilmiştir.

Bâbailer Ayaklanması'na benzer özellikler taşıyan Şeyh Bedreddin Olayı da Fetret Devri'nde yaşanan taht kavgaları nedeniyle Osmanlı Devleti'nde yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik buhranların sonucunda ortaya çıkmıştır. Buhranlı dönemlerde halka, içinde bulunduğu sıkıntılardan kurtarılacaklarını söyleyen isyancılar, eşitlikçi anlayışın hâkim olduğu bir toplumsal düzen kuracaklarını vaat ederek taraftar toplamış ve siyasal iktidarı ele geçirmeyi amaçlamıştır.

SORULAR

1- Osmanlı Devleti'nde "Fetret Devri (1402-1413)" olarak adlandırılan dönemin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi **yer almaz?**

A) Taht kavgalarının yaşanması
B) Anadolu'da Türk siyasi birliğinin bozulması
C) Beyliklerin şehzadeler arasındaki mücadeleyi desteklemesi
D) Osmanlı Devleti'nin yıkılma tehlikesi geçirmesi
E) Egemenliğin farklı bir hanedana geçmesi

Cevap: E

2- Osmanlı tarihinde, Bâbailer Ayaklanması'na benzer özellikler taşıyan ve 15.yy'da çıkan isyan hareketi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düzmece Mustafa Olayı
B) Şeyh Bedrettin İsyanı
C) Buçuktepe İsyanı
D) Şehzade Mustafa Olayı
E) Kalenderoğlu İsyanı

Cevap: B

3- Aşağıdakilerden hangisi Fetret Devri'nde taht mücadelesi veren şehzadelerden biri değildir?

A) Şehzade Süleyman
B) Çelebi Mehmet
C) İsa Çelebi
D) Musa Çelebi
E) Şehzade Selim

Cevap: E